

HANSPAULKA

VYDÁVÁ

Tělocvičná jednota Sokol,
Základní škola a Občanské
sdružení Hanspaulka

3/2012

říjen - prosinec

15. ročník

LIST VŠECH HANSPAULANŮ

ČTENÍ
O DNEŠKU
I O DOBÁCH
MINULÝCH

CO
NAJDETE
UVNITŘ ?

Základní škola Hanspaulka oslavila 80. výročí
Den otevřených dveří
Hanspaulská základní škola bývala školou národní i střední!
Výpravy do školních sklepů
Stručná historie školy na Hanspaulce rok po roce
Předškolní děti a XV. Všesokolský slet
Adventní zastavení na faře u sv. Matěje
Budou se zase chodníky solit?

ZDARMA

Omezený
náklad.

Po přečtení
věnujte
dalším
zájemcům.

Praktické informace hledejte v příloze KDOCOKDYKDE

Vážení přátelé,

tak jsem se probírala staršími ročníky Hanspaulky a obdivovala, jaké zajímavé čtení dokázali naši předchůdci připravit pro své čtenáře. Před očima mi defilovaly řady postaviček, dějů, událostí z let minulých, vzpomínky, které odcházejí spolu s pamětníky. Díky dobrému nápadu, pracovitosti a vytrvalosti všech, kteří se na přípravě časopisu podíleli, se podařilo tohle všechno zachovat. Časopis Hanspaulka se stal součástí paměti národa. Budoucí badatelé tu najdou originální materiály pro poznání vzniku a vývoje společenského života v jedné pražské čtvrti v první polovině 20. století. Snad se i nám podaří zachytit život Hanspaulky současně a s vaší pomocí třeba i doplnit mozaiku dějů minulých.

Dovolte, abych vám popřála do roku 2013 radost ze života, dobré lidi kolem vás a vykročení tou správnou nohou.

Vaše redakce.

Tak vypadá počítačově přetransformované PF 2013

Tak tedy vše nejlepší.

OSLAVILA 80 VÝROČÍ

DEN OTEV ENÝCH DVE Í

Na tuto oslavu mne pozvaly vnučky, žákyně této školy. Ráda jsem pozvání přijala i vzhledem k tomu, že do hanspaulské školy chodil i můj manžel a švagr. Ti dva o svých školních letech často vyprávěli, hlavně o paní učitelce Kolářové a panu učiteli Springerovi. Škola v nich zanechala nezapomenutelné vzpomínky.

Program oslav začal v půl páté odpoledne. To už bylo kolem školy i ve škole velmi živo. V hale u vchodu malí žáčci rozdávali vstupenky – barevná plastiková víčka. V prostoru chodeb na stěnách a na panelech byly společné fotografie žáků s třídními učiteli, výroční vysvědčení, snímky školy a jejího vybavení z různých let, žáci rozdávali programy celé akce a všemu v záhlaví vévodila velká osmdesátka z různobarevných papírků, na jejíž výrobě se podíleli žáci třetích tříd. Nechybělo ani pohoštění, které zajišťovali a s grácií servírovali žáci vyšších ročníků.

V jednotlivých třídách předvedli studenti scénky, organizovali různé soutěže a pochlubili se i svými výtvarnými pracemi. Z prvního poschodí pak zazněla hudba, zahráli a zazpívali bývalí žáci školy pod vedením Ivana Hlase a Václava Kopty. Při odchodu ze školy dostali návštěvníci černé kolečko (jakoby nábojnici), kterým měli označit v zavěšeném terči hodnocení. „Zásahů do černého“ bylo nepočítaně.

Na dvoře školy zatím pan školník plnil osmdesát bílých balonků, rozdával je dětem a ty je pak současně vypustily k obloze. Bylo to romantické a krásné.

Díky celému pedagogickému sboru za zajímavý program oslavy a zároveň všem žákům, kteří svou snahou a elánem výročí své školy rozzářili.

Eva Krakešová

Vážená redakce,

jsem pravidelnou, velmi nadšenou čtenářkou Vašeho časopisu. Nevím, jestli nepiši pozdě (časopis dostávám od rodičů), ale vaše výzva, zavzpomínat na školní léta, mě oslovila. Na Hanspaulce jsem prožila krásné chvíle a celou školní docházku.

Do školy jsem šla v září 1968. Byla to nelehká doba a chodit kolem tanků, v naší ulici nebylo moc příjemné. Do první třídy se nechodilo do „velké budovy“, ale do dřevěného pavilonu. Tam se topilo v kamnech, do kterých chodil školník sypat uhlí. Výhodou byla v teplých měsících zahrada, na kterou jsme chodili o přestávkách.

Od druhé třídy jsme chodili do hlavní budovy. V přízemí byla ordinace lékaře, jídelna a tělocvična.

Na prvním stupni jsem s některými spolužáky po vyučování chodila do školní družiny, která byla v krásné vile ve Fetrovské ulici (dnes je ve vile rezidence Švýcarské konfederace).

Vzpomínám na velkou přestávku, kdy jsme museli opustit třídu a chodit povinně kolečka na chodbě.

*Nedá mně nezmínit předmět pozemky, který probíhal v bývalé Petschkově zahradě, kam jsme chodili se školou plít, okopávat.... V roce 1981 zde byl do-
stavěn tehdy vládní hotel Praha. Ale předmět se už nevyučuje, neměly jej už ani
moje děti.*

*Do školy jsem chodila devět let. Někteří moji spolužáci jen osm, protože
tehdy šlo jít studovat z osmé třídy na gymnázium (na jinou střední školu ne). Po
odchodu spolužáků jsme ze tří tříd byli spojeni ve dvě.*

*Ze školy jsem 35 let a vždy když jedu kolem školní budovy k rodičům,
vzpomínám. Se spolužáky se vidáme na srazech a vždy se vzpomene i na nezapo-
menutelné postavy z řad vyučujících - pí. uč. Mudříková (ruský jazyk a výtvarná
výchova) či p. učitel Lapka (hudební výchova).*

Spolužáky v ročníku bylo později pár známých lidí, např. herec L. Vaculík.

S pozdravem Markéta Kalvachová - Gruberová

HANSPAULSKÁ ZÁKLADNÍ ŠKOLA BÝVALA ŠKOLOU NÁRODNÍ I ST EDNÍ!

Prvnáčkové, kteří dokončili svoji první třídu v roce 1953 v hanspaulské pětitřídní národní škole, pokračovali po prázdninách rovnou na škole střední! Ministrem školství byl tehdy Zdeněk Nejedlý, a děly se věci...

Důkazem jsou sestříhaná záhlaví školních vysvědčení z let 1953 až 1960.

Tu převratnou dobu dokládá i to, že se název školy rok co rok – byť třeba jen v detailu – měnil!

ČESKOSLOVENSKÁ REPUBLIKA

5. národní škola v Praze - Dejvicích
 okres Praha 6 kraj Pražský

Škola pětiletá Třída I.c Číslo tříd. výkazu 18 Školní rok 1952/1953

ČESKOSLOVENSKÁ REPUBLIKA

32. osmiletá střední škola v Praze 6

Třída I.C Postup. ročník 2. Čís. tříd. výkazu 39. Škol. rok 1952/54

ČESKOSLOVENSKÁ REPUBLIKA

32. OSMILETÁ STŘEDNÍ ŠKOLA V PRAZE - PRAHA 6.

Třída III.C Postup. ročník 3. Čís. tříd. výkazu 36. Škol. rok 1952/55

ČESKOSLOVENSKÁ REPUBLIKA

32. osmiletá střední škola v Praze 6

Třída 4.c Postup. ročník 4. Čís. tříd. výkazu 36. Škol. rok 1955/56

ČESKOSLOVENSKÁ REPUBLIKA

Osmiletá střední škola v Praze 6-Dejvicích, Sušická ulice.

Třída 5.c Postup. ročník 5. Čís. tříd. výkazu 38. Škol. rok 1956/57

ČESKOSLOVENSKÁ REPUBLIKA

Osmiletá střední škola v Praze 6
Sušická ul.

Třída šestá c Číslo třídního výkazu 40 Školní rok 1957/1958

ČESKOSLOVENSKÁ REPUBLIKA

32. osmiletá střední škola v Praze

PRAHA 6, Sušická 1000/19, tel. 322-686

Třída III - C Číslo v třídním výkazu 36 Školní rok 1958/1959

ČESKOSLOVENSKÁ REPUBLIKA

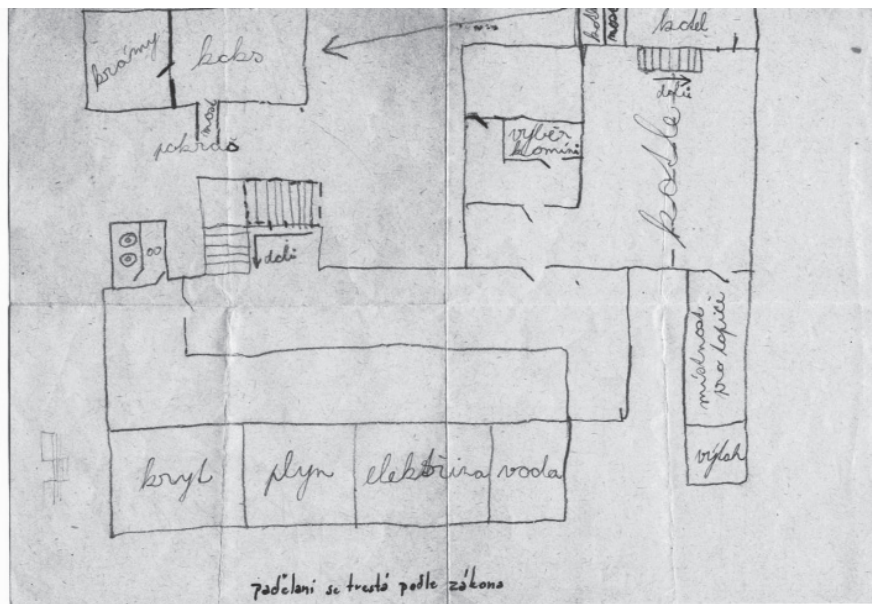
Osmiletá střední škola v Praze 6-Dejvicích
Sušická ul.

Třída I - C Číslo v třídním výkazu 33 Školní rok 1959/1960

4 VÝPRAVY DO ŠKOLNÍCH SKLEP

Tento plánek je důkazem, že proces poznání neprobíhal pouze ve školních třídách, ale i ve sklepě. Je sestavený na základě několika výprav. Spáchali ho Trojan a Suk a zachycuje stav školního podzemí v letech 1959 a 1960. A co teprve temné, několikrát zalomené chodby pod novým křídlem!!

Tro

STRU NÁ HISTORIE ŠKOLY NA HANSPAULCE

ROK PO ROCE

Školní rok 1930 – 31

Škola dosud nemá samostatnou budovu. Učebny jsou umístěny v Deckertových pavilonech na Hanspaulce (4 třídy), 2 pavilonech v Bučkově ulici (3 třídy) a v zatímní budově v úřednické kolonii v Dejvicích. Jednotlivé objekty jsou od sebe vzdáleny cca 15 min. chůze. Vzděláváno je 347 žáků.

Školní rok 1931 – 1932

Počet tříd se zvýšil na 9, žáků je 350. Již o letních prázdninách je zahájena stavba nové školní budovy. V říjnu je dostavěno 1. patro, koncem prosince je budova pod střechou.

Školní rok 1932 – 1933

Prvního září začíná výuka v nové školní budově navržené architektem Aloisem Dryákem. Ten se její dostavby nedožil. Při začátku školního roku není budova kompletně dokončena, v práci se pokračuje až do konce zimy. To velmi ruší výuku. Problémy dělají bortící se parketové podlahy ve třídách a praskající dlažba na chodbách. 14. 11. 1932 je vykonána kolaudace. Škola je nazvána II. obecnou školou chlapeckou. Má 10 tříd s 541 žáky.

Školní rok 1933 – 1934

Třídy jsou umístěny v hlavní budově (6 tříd), v Bučkově ulici (3 třídy) a ve zděném pavilónu v úřednické kolonii. Z důvodu přeplněnosti tříd (i 60 žáků ve třídě) dochází k šíření nemocí (spalničky, příušnice...)

Školní rok 1934 – 1935

Ve škole je 308 žáků v sedmi třídách. Na podzim bylo zakoupeno nářadí na zahradu a na jaře 1935 se začalo s úpravami. Probíhají jednání o koupi klavíru. Není možno koupit klavír nový a učitelé nechtějí nekvalitní levný, proto jednání ztroskotává.

Školní rok 1935 – 1936

Škola má 339 žáků v 7 třídách. Žák 4. třídy se vloupal do školy, nic však neukradl. Byl odhalen na základě zapomenuté cigaretové špičky.

Školní rok 1936 – 1937

Škola má 343 žáků. Značně se zlepšil stav zahrady, je zřízena skalka a vysázeno více než 50 druhů skalniček. Ve vestibulu v prvním patře jsou zřízena pokusná akvária osázená hlavně zdejšími vodními rostlinami a oživená zdejšími živočichy. K výuce branné výchovy se využívá každý volný moment.

Školní rok 1937 – 1938

Zapsáno je 349 žáků. Ve škole je málo místa, nevejde se sem 1. třída, takže je zavedeno střídavé vyučování. O prázdninách je postaven pavilón na školním dvoře, který je dán do užívání dívčí škole.

Školní rok 1938 – 1939

Školu navštěvuje 353 žáků. 23. 9. je vyhlášena mobilizace, následující den je celá škola **zabrána vojskem**. Náhradní místnosti pro výuku jsou zajištěny ve škole na Dürichově náměstí. Vyučuje se zde zkráceně a střídavě do 11. 10. Mnozí učitelé konají nepřetržitou strážní službu. Školní rok provází nedostatek uhlí, žáci v učebnách mrznou.

Školní rok 1939 – 1940

Zapsáno je 379 žáků. Z důvodů hrozící epidemie dětské obrny byl školní rok zahájen až 6. 10. Škola má jen 8 učeben pro 10 tříd, probíhá tedy střídavé vyučování.

6 Školní rok 1942 – 1943

Dne 11. 3. komise pro mobilizaci kovů zabavila mosazné dveřní a skříňové štítky, závěsy u umyvadel o váze 28,12 kg a bronzový znak města Prahy z průčelí budovy ve váze 65 kg. Z důvodu malého přidělu uhlí trvají problémy s vytápěním. Mnohé třídy byly dočasně uzavřeny z důvodu epidemie spály.

Školní rok 1943 – 1944

Jsou zavedeny volné rozvrhy hodin pro 1. a 2. třídy. Na děti působí únavně vyučování do pozdních večerních hodin při umělém světle a zatemnění. Školní kryty jsou uznány jako málo způsobilé, chybí větrání. Na školní zahradě se urodilo 122 kg ovoce a 90 kg zeleniny.

Školní rok 1944 – 1945

Z důvodu totálního nasazení učitelstva je nutno zredukovat počet tříd a zvýšit počet žáků na třídu. Vyučování trpí častými náletovými poplachy. V březnu je zabrána celá budova říšskými úřady pro ubytování vojska. Všechny pomůcky a nábytek je nutno vystěhovat. Nouzové vyučování probíhá v hostincích. Po osvobození je škola proměněna v lazaret ruského vojska, nouzové vyučování v hostincích probíhá pro každou třídu pouze 2x týdně.

Školní rok 1945 – 1946

Dne 18. 8. byl vyklizen lazaret a budova vrácena školním účelům. Vyučování bylo zahájeno až 8. 10. z důvodu nutné dezinfekce a úklidu. Škola má velké problémy s topivem.

Školní rok 1946 – 1947

Škola má opět problémy s topivem.

Školní rok 1951 – 1952

Ve škole je 13 tříd s 485 žáky. Pracují 2 zájmové kroužky ruského jazyka.

Školní rok 1952 – 1953

550 žáků navštěvuje 14 tříd.

Ve škole pracují 3 kroužky – mičurinský a 2 československo – sovětského přátelství.

Školní rok 1953 – 1954

V tomto roce byla zákonem ustavena povinná osmiletá střední škola pro mládež ve věku 6 – 14 let. Na základě tohoto školského zákona se spojuje 5. a 6. národní škola v 32. osmiletou střední školu v Praze 6. Škola má 1078 žáků ve 26 třídách. Pro nedostatek učeben probíhá střídavé vyučování.

Školní rok 1954 – 1955

Ve škole je 29 tříd s 1206 žáky. Učebny nedostačují, směnná výuka je zavedena i ve vyšších ročnících. Jedná se o přístavbě k zadnímu traktu školy v místech školní zahrady.

Školní rok 1955 – 1956

Ve škole je 1299 žáků v 31 třídách. V budově je pouze 16 učeben, proto 1. až 6. třídy mají směnné vyučování. Staví se **školní pavilón** ve Fetrovské ulici, upravují se místnosti bývalé MŠ v Sušické ulici. „Školička“ ve Fetrovské je slavnostně otevřena, ale pro technické závady se v ní nedá vyučovat.

Školní rok 1956 – 1957

Ve škole je 34 tříd. Kromě hlavní budovy s přistavěným novým křídlem se využívá prostor bývalé MŠ v Sušické ul., nového pavilónu ve Fetrovské a pavilónu ve dvoře školy.

Školní rok 1957 – 1958

1350 žáků navštěvuje 35 tříd.

Školní rok 1958 – 1959

Škola má 1263 žáků ve 32 třídách.

Školní rok 1959 – 1960

Ve škole je 32 tříd s 1266 žáky. Učí se v hlavní budově, v pavilónech i v prostorech školní družiny.

Školní rok 1960 – 1961

1359 žáků navštěvuje 35 tříd.

Školní rok 1961 – 1962

37 tříd navštěvuje 1387 žáků.

Školní rok 1962 - 1963

Škola má 1343 žáků ve 36 třídách. Pracuje 21 zájmových kroužků.

Školní rok 1963 – 1964

Ve škole je 1349 žáků ve 36 třídách.

Školní rok 1964 – 1965

Škola má 1319 žáků ve 36 třídách.

Školní rok 1965 – 1966

1158 žáků navštěvuje 36 tříd.

Školní rok 1966 – 1967

Školu navštěvuje 1028 žáků ve 33 třídách. Byla provedena rekonstrukce školní **jídelny**, která byla znovu uvedena do provozu 2. 1. 1967. V prosinci byly opraveny parkety v tělocvičně.

Školní rok 1967 – 1968

Škola má 895 žáků ve 30 třídách.

8 Školní rok 1968 – 1969

Škola má 28 tříd s 869 žáky. Školní rok byl zahájen 2. 9. v neradostných politických poměrech. V blízkosti školy stály tanky a obrněné vozy.

Školní rok 1969 – 1970

Škola má 27 tříd s 819 žáky. Během prázdnin byla vypálena kůlna na školním pozemku. Pachatelé nebyli vypátráni. Pavilóny byly oploceny.

Školní rok 1970 – 1971

Ve škole je 27 tříd s 807 žáky.

Školní rok 1971 – 1972

Škola má 861 žáků ve 28 třídách. 24. 4. byla uspořádána „národní směna“ na úpravu školy, které se zúčastnilo 40 zaměstnanců a 200 žáků.

Školní rok 1972 - 1973

817 žáků navštěvuje 29 tříd. Rodiče, zaměstnanci a žáci odpracovali celkem 2550 hodin v prostorách školy a na úpravách nejbližšího okolí.

Školní rok 1973 – 1974

Ve 29 třídách je 819 žáků. Ve sběru léčivých bylin se škola umístila s 2850 kg na 2. místě v soutěži pražských škol.

Školní rok 1974 – 1975

Škola má 814 žáků ve 28 třídách.

Školní rok 1975 – 1976

835 žáků navštěvuje 28 tříd. Na úpravě okolí školy odpracovali učitelé 452 hodin, žáci 1400 hodin a rodiče 20 hodin. Učitelé v tomto roce odpracovali dalších 3127 hodin (lektorská činnost, přednášky, suplované hodiny...) bez nároku na odměnu.

Školní rok 1976 – 1977

Škola má 28 tříd s 805 žáky. V prvních třídách se začíná učit podle nové koncepce, která přináší mimo jiné „množinovou matematiku“.

Školní rok 1977 – 1978

Školu navštěvuje 840 žáků ve 27 třídách.

Školní rok 1978 – 1979

Škola má 25 tříd s 803 žáky. Od 8. 1. do 29. 1. byly mimořádné prázdniny, protože za velkých mrazů nebylo možno školu vytopit.

Školní rok 1979 – 1980

Ve škole je 26 tříd s 817 žáky.

Školní rok 1980 – 1981

Školu navštěvuje 833 žáků v 29 třídách.

Školní rok 1981 – 1982

Škola má 28 tříd s 883 žáky. Prvních tříd je 5 s celkem 158 žáky. Proběhla rekonstrukce elektroinstalace, postupně musely být uvolňovány jednotlivé učebny, a proto bylo navrženo směnné vyučování na 1. stupni. Po zásadním protestu rodičů byly tři 4. třídy prozatímně umístěny do ZDŠ Alžírská. Pro žáky byla zajištěna zvláštní autobusová linka.

Školní rok 1982 – 1983

Ve škole je 29 tříd, 919 žáků. Pro nedostatek místa byly otevřeny 2 provizorní třídy ve školní družině. Škola se potýká s nedostatkem učitelů. Do začátku školního roku nebyla dokončena elektroinstalace, všude byly hromady sutin, cihel, nebylo vymalováno. Budova byla uvedena do provozu jen díky úsilí všech zaměstnanců.

Školní rok 1983 - 1984

Ve škole je 952 žáků ve 29 třídách. Budova je přeplněna, stále hrozí směnné vyučování. Učí se i v místnostech školní družiny

(pokračování v příštím čísle)

ZE SOKOLA**P EDŠKOLNÍ D TI A XV. VŠESOKOLSKÝ SLET**

V Sokole Hanspaulka cvičí tři oddíly rodičů s dětmi, což svědčí jednak o tom, že nabídka Sokola má mezi rodiči malých dětí velký ohlas a také o tom, že rodiče malých dětí dbají o jejich pohybový rozvoj. Na XV. všesokolském sletu cvičili i rodiče a děti z hanspaulského Sokola pod vedením cvičitelky Miluše Bendové.

Začátkem října 2011 jsem rozdala všem rodičům dětí přihlášených v oddíle předškolních dětí v TJ Sokol Praha Hanspaulka letáček o přípravách na XV. Všesokolský slet a o nácvičku skladby pro rodiče a děti „Člověče nezlob se“. Tato skladba počítala s 16 dětmi v jednom celku. Vyplněný letáček mi odevzdalo 17 rodičů. Od listopadu 2011 jsem začala nacvičovat v našich hodinách v pondělí a čtvrtek místo rušné části a rozcvičky (cca 15 min). Další část hodiny byla vedena normálně. Do ledna 2012 jedno dítě odpadlo a ostatních 16 nacvičovalo dál. První předvedení skladby pro veřejnost bylo v květnu 2012 na Pražském sletu na Vinohradech. Dvě děti byly na škole

10 v přírodě, tak nás cvičilo 14, ale ani ostatní celky, které zde cvičily, nebyly kompletní. Děti pochopitelně ještě skladbu dokonale nezvládaly, ale situace byla obdobná i v ostatních celcích.

Skladbu jsme předvedli také v našem Sokole, v květnu, Sokole na akademii. Výkon dětí se stále zlepšoval, ale vzhledem ke školcům v přírodě nebyl počet dětí úplný

V červnu následoval oblastní slet ve Voticích. Nebyla jsem si jistá, zda pojedeme, protože u předškolních dětí záleží tato rozhodnutí na rodičích – zda jsou ochotni děti přivést. Rodiče našich hanspaulských dětí se Sokolem výborně spolupracovali a děti do Votic přivezli. Tam bylo zajištěno zázemí pro děti v místní mateřské školce, stravovali jsme se základní škole. Vystoupení bylo také zdařilé.

Na finální vystoupení v Edenu jsem z Hanspaulky přivedla opět jen 14 dětí (dvě odjely s rodiči na dovolenou). Náčelnice Župy Podbělohorské mi zajistila za jedno dítě holčičku ze Švýcarska, se kterou nacvičovala její babička a druhé dítě, chlapeček, bylo z Černošic. Pražské děti byly na stadionu oba dny – čtvrtek i pátek. Se zajištěním šaten a hygienického zázemí v Edenu jsem byla spokojena a domnívám se, že rodiče dětí také. Chtěla bych touto cestou poděkovat všem rodičům dětí, které cvičily, dále cvičitelkám a některým rodičům a prarodičům, kteří pomáhali při oblastních sletech a především při XV. sletu v Edenu.

Miluše Bendová

vedoucí předškolních dětí v TJ Sokol Praha Hanspaulka

župní vedoucí předškolních dětí v Župě Podbělohorské

župní vedoucí pro nácviik skladby „Člověče nezlob se“ pro XV. Všesokolský slet

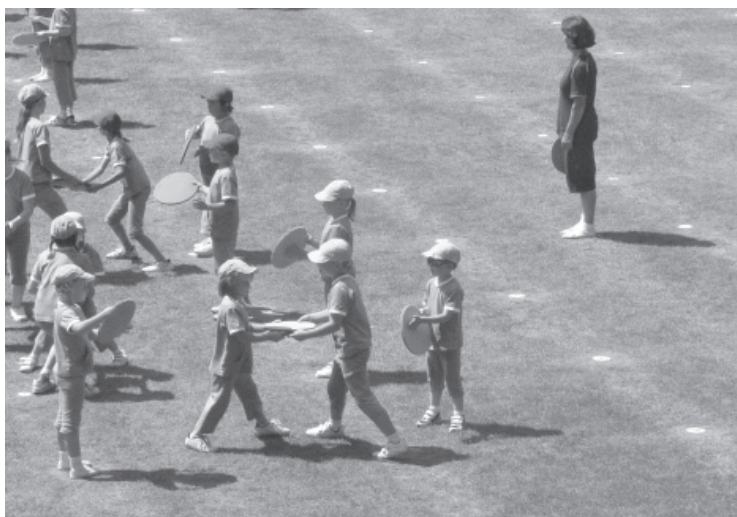

Foto: PhDr. Zuzana Hubinková

Vánoce pro mne začínají už řadu let páteční návštěvou svatomatějské fary, která se na několik dnů promění v příjemný a útulný předvánoční trh, kde si můžete koupit originální dárky pro své bližní, občerstvit se nešizenými pochoutkami, popovídat se známými a navíc si odnesete něco, co se koupit nedá - teplo v duši. V sobotu odpoledne občerstvíte ducha na adventním koncertu a letos poprvé si přijdou na své s dospělými i děti na divadelním představení v neděli odpoledne. Za přípravou takové adventní pohody se musí skrývat spousta práce konkrétních lidí. Kdo to všechno připravuje a co všechno se musí do začátku adventu připravit, na to jsem se zeptala „duše“ celé akce, paní Lucie Chmelové.

Jak vznikla myšlenka adventních trhů na faře?

Celá akce začínala jako vánoční trh v budově fary. Chtěla jsem zdůraznit Advent, který je dost často opomíjen – obchody mají Vánoce od října a příprava na svátky je často jen stres a shánění věcí. Chtěla jsem přiblížit lidem myšlenku adventu jako očekávání, duchovní přípravy, doby zamyšlení a vytvořit místo, kde se lidé mohou setkat, poznat místní umělkyně, trochu se zastavit – proto „Adventní zastavení“. S tím jsem před šesti lety oslovila pateru od sv. Matěje s prosbou uspořádat Adventní zastavení na faře.

Nejdříve byl trh v sobotu a v neděli v hlavní budově, ale další rok jsem prodej rozšířila i na zahradní domek a trval už tři dny – od pátku do neděle a zároveň se trochu prodloužila prodejní doba.

Koncert jsem přidala před třemi lety. Opět pro zdůraznění adventu a nádherné adventní hudby. Oslovila jsem místní profesionální hudebnici Beatu Alciori, která zorganizovala celý program. Je výborná pedagožka, takže koncerty jsou zábavné i poučné. Stejně tak jsem chtěla zdůraznit vánoční a postní dobu, takže pořádáme vánoční, postní a májové koncerty.

Divadlo bude letos poprvé.

Plakáty k prodejní výstavě a letos noví dřevění andělé jako poutače jsou od výtvarnice Báry Hubené. Oslovila jsem ji, s tím, že chci „andělskou výstavu“. Její báječný anděl se stal logem výstavy a dnes si ho již všichni spojují s adventem u Matěje.

Koncert, divadlo, prodejní výstava, občerstvení a propagace toho všeho. S přípravou Adventních zastavení je jistě mnoho práce. Co všechno se musí připravit a kdo se na přípravě podílí?

Zapojují se místní farníci, kteří např. napečou vánoční pečivo a koláče na občerstvení. S prodejem občerstvení a úpravami fary pomáhají hlavně mladí. Je to většinou pár stejných aktivních lidí, ale zaplat' Pánbůh za ně. Jinak pomáhá hlavně moje rodina, manžel, děti, neteře a pár blízkých kamarádek. S přípravou prodejního prostoru a tiskem plakátů všeho druhu pomáhá architektka Magda Pappová z Baby, divadelní představení má na starosti paní Marie Kuldová, kunsthistorička, která mimo jiné organizuje pouť ke kapličce sv. Michaela na Perníkářce (na svatého, Michala 29.9.). Návrhy plakátů obstarává výtvarnice Bára Hubená. Koncert je záležitost profesionálních hudebníků z řad farníků a jejich přátel, každoročně se zapojuje i páter Krysztof Labeledz.

Již od začátku podzimu začínají starosti s organizační přípravou. Musíme naplánovat schůzky na faře, oslovit umělce, popřípadě získat nové, dát všem vědět, kde budou mít prodejní místo, získat a zaškolit pomocníky, dohodnout se s nimi, kdo bude který den pomáhat a s čím. Připravit propagaci: texty plakátů, místa inzerce atd., připravit věci ke koncertu, připravit a vyzdobit faru, nakoupit vše pro občerstvení, atd...

Kdo se účastní prodejní výstavy a co si tu mohou návštěvníci koupit?

Umělci jsou většinou místní, většina vystavuje a nabízí své výrobky každoročně, ale snažím se, aby k nim každý rok přibyli i noví, místní i přespolní. Z největší dálky budou letos skláři z Podkrkonoší a paní ze Žamberka. Příští rok mám dojednanou paní z Valašska. Z Hanspaulky je asi 10 až 12 prodávajících. Umělci jsou profesionálové i amatéři, mnoho výrobků jsou originály, které jinde nekoupíte.

Nabízejí se perníky, dřevěné dekorace a betlémy, dekorace z přírodnin, vánoční ozdoby, plstěné betlémký, textil – tašky, zástěry, trička atd., květinové dekorace – adventní

věnce a další výzdoba na Vánoce, keramika, porcelán, šperky a knihy.

A hlavně bohaté občerstvení – venku v kotli se míchá guláš, popřípadě bigoš – polské národní jídlo, neb místní pateři jsou misionáři z Polska. Uvnitř vám zavoní domácích koláče, čerstvě

mletá káva – presso, horká čokoláda se šlehačkou, svažené víno...

Jaké máte plány do budoucna?

Ráda bych udržela tuto začínající tradici. Uvažuji i o nějaké akci k Velikonocům, nebo o prodeji „Misijního koláče“ jako způsobu, jak prodejem doma upečených

koláčů pomoci potřebným lidem. Adventní zastavení je především akcí charitativní a misijní. Výtěžek z prodeje (každý umělec odvádí 10% z tržby) a občerstvení jde z větší části na místní projekty – oprava kaple, topení v kostele apod., částečně na podporu misijních aktivit – léčbu lepry, tuberkulózy apod.

Děkuji za rozhovor a přeji, aby letošní Adventní zastavení bylo úspěšné, aby potěšilo všechny, návštěvníky i ty, kteří se na něm podílí. A zvu všechny čtenáře na Adventní zastavení na faře u svatého Matěje 2013. cu

JAK SE SLAVÍVALY VÁNOCE V PRAZE ZA CÍSAŘE PÁNA

Praha si na oslavu vánočních svátků odjakživa potrpěla a již dávno je bouřlivě slavila. Díky tomu, že zde žilo pohromadě mnoho národností, spojily se jejich vánoční obyčeje dohromady a vznikl tak čistě pražský, lokální rituál, který začal již od prvního prosincového dne.

Na první adventní neděli se v břevnovském klášteře u sv. Markéty konala mše za šťastný průběh všech vánočních svátků. Po cestě domů přes Petřín prý lidé zdobili ovocné stromy řetězy, vánočním ozdobami, zapalovali na nich svíčky a prskavky, takže celá petřínská stráň se blyštěla a hořela jako hvězdné nebe. Protože Vltava již byla zamrzlá, přecházelo se na druhou stranu po ledě, někteří šli až na Smíchov, či do Podolí.

2. prosince, na svátek mučednice sv. Bibiany nebo také Viviany, přicházeli večer do příbytků ometači, první kolední vánoční postavy. Ometači, někdy se jim také říkalo kališi, chodili vždycky dva. Na hlavě měli kožešinovou čepici s kožíškem a na ní zlatou korunku z pozlaceného papíru. Oblečení byli jako ponocní, jen přes kožich měli ohromnou bílou košili a v ruce pozlacené peroutky. Představovali je nejčastěji kabaretní a šantánoví herci a zpěváci, ale také herci a zpěváci z Národního divadla. Pozdravili, zazpívali nábožnou píseň a pak se vydali do bytu a peroutkou oprašovali nábytek, obrazy, sochy a klavíry v místnostech. Když vše zametli a oprášili, popřáli všem veselé svátky a svou produkci ukončili nějakým aktuálním a vtipným kupletem. To, co dostali, alespoň z poloviny u chudých zase rozdali. Pokud netrpěli nouzí, stačilo jim, co po návštěvách vypili a zbytek rozdali na návštěvách chudých. To byl ostatně smysl jejich počínání.

Na den svaté Barbory se hodili všichni muži do gala, do svátečních krojů a uniforem, aby si jich ženy všimly, protože bylo zvykem, že hned ráno musely ženy podarovat drobnými dárky, něčím na zub a štamprličkou, vínem nebo půllitrem piva. Proto ráno vybíhaly ženské před dům a zvaly i neznámé mužské na pohoštění a obdarování. To vše se dalo až do oběda, na ten již neměli cizí nárok, polednem končila mužská radost a ženská pohostinnost. Jinak by svátek sv. Barbory spojen s řadou lidových zvyků, nejznámější je řezání třešňových větviček - barborek.

5. prosince do ulic vycházela Perchta. Na rozdíl od ostatních bytostí vycházela již po obědě. Strašila děti, že jim za nestřídmost a zmlsanou provrtá břicho a vycpe ho slámou nebo hrachovinou, Na Starém městě byla nejznámější Perchtou Žofie Kulihrachová, uměleckým jménem Anděl, vyhledávaná krasavice v přeslavném nevěstinci U Špiků v Kožné ulici. Zatímco strašila děti, otcové a dědové se kolem ní točili a vrněli jak křídla čerstvě vylíhlých čmeláků. Pak jí za ten výchovný čin dali štamprlí, velkou diškreci a nějakou tu sladkost, za což se jim Perchta řečená Anděl odvděčila cukrblikem a příslibem, že bude daleko sladčí, když za ní vašnostové ráčí přijít do jejího ráje, kde pro ně bude překrásným a milým Andělem.

Mikuláš byl v Praze odjakživa veselým a bujarým svátkem. Slavil se skutečně až 6. prosince, a ne den předem, jako dnes. Ve staré Praze byl tento svátek, toto velké kulturní a výchovné divadlo, vždy předem a důkladně připravován. Před kostely svatého Mikuláše, byly tři – na Starém městě, na Malé Straně a ve Vršovicích – stálo vždy několik stovek Mikulášů, andělů a čertů, s nimi i Mikulášky – matičky, Perchty, Klemperové, Tomášové, ometači, smrtky, masky židů a různých ptáků, zvířat a démonů. Tam se rozdělovaly rajony, sem přicházeli opozdilci, kteří chtěli domů nějakého Mikuláše, či čerta a nestačili si ho zatím obstarat.

Čerti měli svůj kostým, který se nezměnil, někdy měl přes černé kalhoty sukně ze slámy, hadrů, či provazů, v ruce chrastili řetězem, či drželi bič, nebo důtky a na zádech měli pytel na nezbedné děti. Anděl nesl lucernu a zvonil zvonkem. Kromě toho nesl košík na dárky a držel na řetězu čerta, který ho poslouchal jako poslušný pes. Mikuláš měl v levé ruce biskupskou berlu a na zádech nůši s dárky. Zkoušel děti z náboženství a školních předmětů, které jim nešly, a četl jim z dětské knihy hříčků. Byl vzhledem i jednáním světec s výrazným výchovným posláním. Zkouší, odměňuje, trestá. Pozdě večer se mikulášské partičky scházely na Kampě, kde pro ně bylo otevřeno několik stánků s punčem, grogem a svařeným vínem, vyvařovala se tam horká bramborová nebo zabi-jácková polévka. Zde se také dělilo o peníze, jídlo a dárky, které v rodinách dostali.

Pražané se ještě nestačili prospat po mikulášské noci, a zaplavily Prahu uniformy – četníci, ostroštelci, tramvajáci, nádražáci, hasiči. Od rána vyhrávaly řízné kapely ve slavnostních uniformách. Na náměstích, pod mosty a třeba i na vltavském ledu vyrostly taneční parkety. Muži v uniformách se od parketů vrhali na kolemjdoucí ženy bez ohledu na jejich věk a postavení a ty si s nimi musely zatancovat, pozvat je na stopečku a dát jim sladké políbení pro štěstí. Ženy se tomuto zvyku vůbec nebránily, naopak se na tento den pečlivě připravily. Oblékly si ty nejkrásnější šaty, ve kterých vynikly jejich půvaby, navoněly se a do peněženek si vzaly dostatek peněz na pohoštění tanečníků a celodenní svatoambrožský candrbál a rej uniformem mohl začít. Již v té době se volil na pouličních parketech nejkrásnější taneční pár a ten se večer účastnil velké taneční přehlídky třeba na Žofíně, ale i v jiných sálech. Vítězové si mohli až do rána popřát vše, co je napadlo. Vše bylo gratis.

8. prosince došlo k nepatrnému zklidnění, protože do pražských ulic vyrazily matičky neboli Mikulášky – matky sv. Mikuláše. Nenadělaly sice tolik

rámusu jako Mikuláš s čertem, ale šel z nich často větší strach. Postava celá v bílém, doprovázená smrtkou, která nesla přes rameno kosu a zvonila na zvonec, vzbuzovala respekt i u dospělých. Nosily mošnu nebo pytel s dárky. Rozdávaly věci praktického rázu, nebo drobné hračky a sladkosti. Sladkosti vyráběly samy a za to dostávaly zapláceno. Mezi Mikuláškami bylo mnoho bohatých žen, které výslužku a peníze doplnily svými penězi a vše odnesly do ústavů s nemocnými nebo opuštěnými dětmi. Dá se říci, že do první světové války patřila dobročinnost k dobrému vychování každého zajištěného člověka. To se netýkalo jen obchodníků a hmotně zajištěných rodin, ale i pracujícího dělnictva a řemeslníků

19. prosince se slavil svátek sv. Lucie. V ten den se nesmělo příst, ani drát peří. Kdo tento zákaz porušil, toho přišla Lucka klepnout vařečkou přes prsty. Přicházela celá bílá, se zamoučeným obličejem. Neposlušné děti tahala z jejich úkrytů a cpala do džberu a hodným nadělovala do punčochy. Dbala na pořádek. Přišla mlčky, koncem husího křídla, které držela v ruce, ometla ve světnici prach, vyčistila police, všechny učesala a zase mlčky odešla.

19. prosince vycházel do pražských uliček osvětlených plynovými lampami úděsný Klempera, častěji dva najednou. Nosil necky pobité hřeby a po příchodu do bytu do nich zuřivě tloukl kladivem a zlobivým dětem sliboval, že jim přitluče na bosé nohy podkovy jako koni. Nutil děti jíst jídla, která jim nechutnala. Sedl si s nimi ke stolu a rodiče jim nandali vrchovatě neoblíbeného jídla a pustili se do něj. Pokud Klempera snědl jídlo dřív, hrozilo dítěti, že ho hodí do necek, odnese domů, kde je na bosé nohy oková a bude mu muset tahat vozíček místo koně.

20. prosince vpochodovala do ulic rázně strašná postava – Knecht Ruprecht. Měl na sobě obrácený kožík jako čert, na nohou vysoké vojenské boty, na hlavě helmici, za pasem dřevěný meč. Stejně jako Mikuláš zkoušel z mravouky, dokonce se s dětmi chvíli učil předmět, který jim nešel, trestal je bitím mečem přes zadek, ale také jim předčítal básně a zpíval. Za svou službu vjímečně nic nechtěl, ale stopečkou nepohrdnul.

O den později přicházel další trestač – Toma. Také celý v bílém, jen červené, jakoby krví podlité oči, červené zuby a zakrvácené bílé rukavice. Nezbedné děti na místě pojídal, nebo jim vypil krev. Ty hodné naopak obdarovala, protože to byla žena.

Na Štědrý den vstávali Pražané velmi brzy. Důvodem bylo několik staropražských tradic. První byla, že všichni musí vstát před pátou hodinou, protože v pět hodin budí Ježíšek slunce a vychází na pouť, při které posbírání dárky, které si děti přejí. Kdo zaspí, tomu se večer vyhne. Další bylo krmení zvířátek a ptáčků. Proto si Pražané večer připravili krmení a ráno vyrazili na zahrádky a do parků. Nejdříve se musela nakrmit zvířátka, lidé se celý den postili, aby večer uviděli zlaté prasátko.

Zpracováno podle knihy J. Zemana Hoj ty Štědrý večere

16 BUDOU SE ZASE CHODNÍKY SOLIT?

Nastává zima a s ní opět otázka, jak uklízet chodníky od sněhu. Niže uvedený článek byl napsán na jaře letošního roku na základě zkušeností ze zimy 2011-2012 a především zimy 2010-2011, bohaté na sníh, kdy se poprvé povinnost úklidu přesunula na obec.

Tak se opět letos v zimě, na mnoha místech v Praze, začaly solit chodníky. Dalo se to ostatně čekat, když povinnost odklízet sníh připadla ze zákona obci. Úklid sněhu leze totiž do peněz. Jen Praha 6, se svou chytrě vymyšlenou „Sněhovou pohotovostí“, zatím odolává, ale ani tento poměrně úsporný způsob úklidu není levný. Pokud jsem na základě uváděných informací dobře počítal, stál před rokem úklid sněhu v samotné Praze 6 mnoho milionů, metr běžný chodníku vycházel na 50 Kč. A tak se asi vrátí sůl na chodníky jako relativně levné řešení. Přesto, že se tím zase zničí pracně obnovená mozaiková dlažba, utrpí okolní zeleň, přilehlé fasády, i podzemní sítě (*a také uliční zeleň, naše obuv i tlapky kočičí a psí**pozn. redakce*).

Před válkou, a ještě v padesátých letech, jezdil po Hanspaulce chlapík s kárkou, v ní měl pár tmavých a pár světlých dlažebních kostek a trochu vápna a písku. Průběžně opravoval místa na chodnicích, kde se občas několik kostek uvolnilo. Mozaikové chodníky byly zvláštnost, ba chlouba Prahy, a tak se o ně náležitě pečovalo. I v těch dobách předválečných, a až donedávna, jsme si před svým prahem odklízeli sníh sami, případně správce nebo najatý pomocník.

Avšak postupem doby, jak se socialismus stal rozvinutým (podle tehdejšího slovníku), se chodníky začaly záplatovat - nebo celé pokrývat – asfaltem. Začala se také při sněhu a náledí používat sůl, takže i většina zbylých mozaikových povrchů vzala za své.

A proto, když se před deseti, patnácti lety začalo v Praze s velkorysou obnovou tradičních mozaikových chodníků, solení se zakázalo. Sůl totiž nejprve rozpustí povrch chodníku, zatímco podloží zůstává ještě delší dobu zmrzlé a nepropustné. Mozaiková dlažba je pak uložena v blátě a kostky se uvolňují.

Jak se bude situace vyvíjet dál, nevím. A dokonce ani sám jednoznačně nevím, jak by se vyvíjet měla. S určitostí vím jen to, že letos bylo v zimě v Praze sněhu málo, brigádnicky řešená „Sněhová pohotovost“ tedy vyšla jistě mnohem levněji než loni, a tak doufejme, že alespoň v Praze 6 radní o solení chodníků zatím uvažovat nebudou.

Tro

KDOCOKDYKDE POKRAČOVÁNÍ

Lékařské služby

● **MUDr. MARKÉTA ŠRANKOVÁ** – praktická lékařka pro děti a dorost.

Adresa: Za Hanspaulkou 11, 160 00 Praha 6, tel. 224 310 644,
urgentní stavy 602 213 888 (non stop).

ORDINACE pro nemocné: pondělí, středa, pátek 8 – 11, úterý, čtvrtek 13 – 16

PREVENCE po objednání: pondělí, středa, pátek 11 – 13, úterý, čtvrtek 16 – 18

● **MUDr. JAN JELÍNEK** – praktický lékař pro dospělé. Obvyklý rozsah léčebné a preventivní péče včetně EKG a laboratorních vyšetření. Bezbariérový vstup.

Adresa: V Průhledu 5, 162 00 Praha 6 (mezi ulicemi Cukrovarnickou a Sřešovickou),
tel. 220 514 545 (též záznamník)

Ordinace: pondělí a středa 12 – 17, úterý, čtvrtek, pátek 7 – 12

● **MUDr. ALENA KALVACHOVÁ** – praktická lékařka. Adresa: Kotěrova 2, Praha 6 (30 metrů pod lékárnou v Zelené ulici), tel. 233 339 033 (601 228 508 – registrace pacientů možná ihned). Ordinace: pondělí 7.30-8.00 (odběry), 15.00-17.30 (na objednání), úterý 8.00-10.00 (akutní případy), středa 10.00-12.00 (na objednání), čtvrtek 14.00-16.00 (akutní případy) čtvrtek 16.00-18.00 (na objednání)

● **MUDr. MAGDALÉNA ZÝMOVÁ** – praktická lékařka pro dospělé.

Adresa: Hermelínská 6/1203, Praha 6, tel. 233 335 214

Ordinace: pondělí, středa 12.30-17.00, úterý, čtvrtek 7.30-12.00, pátek 7.30-10.00

● **MUDr. JAN KUBÍL E** – ortopedie, traumatologie, léčení bolestí a poruch páteře, manuální medicína. Adresa: Na Hanspaulce 20, 160 00 Praha 6, tel. 224 311 743 Ordinace: úterý 14 – 18, pátek 9 – 12 Další ošetření po telefonickém objednání.

● **MUDr. DAVID HOSKOVEC** – chirurgie, poradna pro onemocnělé trávicího traktu; vyšetření je hrazeno ze zdravotního pojištění. Adresa: t.č. Všeobecná fakultní nemocnice. U nemocnice 2, Praha 2, 1. chirurgická klinika-ambulance. Ordinace: středa 9 – 14, tel.: [603 147 301](tel:603147301).

● **MUDr. RENÉ AMEK** – interna a kardiologie.

Adresa: Na Dlouhém lánu 11, Praha 6, tel. 251 097 216 Ordinace: pondělí až pátek 9 - 16

● Rehabilitační oddělení MUDr. Pickové se přestěhovalo.

Nová adresa: Budova sportovního centra ČVUT, Pod Juliskou 1805/4, Praha 6-Dejvice (vedle hotelu International – Crown-Plazza). Tel. 233 338 112 (nezměněno).

Zubní lékaři

● **MUDr. HELENA ŠPRINCLOVÁ** – odborná zubní lékařka.

Adresa: Nad Šárkou 102, 160 00 Praha 6, tel. 233 334 041

Ordinace: pondělí až pátek 7 – 13, 13.30 – 19.30

● **MUDr. ROBERT VONDRUŠKA** – zubní lékař pro dospělé i děti.

Adresa: Na Ořechovce 67, 162 00 Praha 6 (stanice autobusu 216 Pod Vyhliškou), tel. 233 352 704.

Ordinace: pondělí a středa 12.30 – 20, úterý a čtvrtek 7.30 – 15.30, pátek 7.30 – 15

Veterinární ordinace

● **VETERINÁRNÍ ORDINACE Dr. MAŠKA – LÉKAŘI : MVDr. ANATOLIJ BANK**

sestra: **Vlasta Mašková** – nabízíme kompletní veterinární péči pro vaše miláčky, včetně chirurgie a odstraňování zubního kamene ultrazvukem, sonografické vyšetření a ophthalmologie, EKG. Dále provádíme čipování již za 550.-Kč

Adresa: Na Bečvářce 36, 160 00 Praha 6, tel. 224 311 130

Ordinace: po:15-19, út – pá: 11-19, so: 9-12.

Služba mimo ordinaci hodiny na tel. 721 960 011 (akutní případy).

● **MVDr. IVO BUREŠ A MVDr. MILOSLAV HOD** – preventivní a léčebná činnost, chirurgie, ophthalmologie, odstranění zubního kamene ultrazvukem, sonografická vyšetření.

Adresa: Fetrovská 10, 160 00 Praha 6, tel. 233 337 881.

Ordinace: pondělí, středa 11 - 19, úterý, čtvrtek, pátek 11 - 18, sobota 9.30 - 12.00.

HANSPAULKA

LIST VŠECH
HANSPAULANŮ
A OBYVATEL
BABY

VDÁVÁ Tělocvičná jednota Sokol, Základní škola a Občanské sdružení Hanspaulka

Redakce: Mgr. Ludmila Čumplová

Redakční rada: PhDr. Jindřich Schwippel., Ing. Marie Pojerová (ředitelka ZŠ), Ing. Ladislav Trojan, Mgr. Eva Hauserová, Dr. Wanda Dobrovská, Libuše Novotná

Redakce: E-mail: knihovna.zsh@seznam.cz

- Grafická úprava: Jaroslav Folda, Hana Fischerová
- Tisk: v tiskárně Vyšší odborné a Střední průmyslové školy grafické v Praze 1, Hellichově ulici s laskavým svolením vedení školy, kterému vydavatelé děkují za spolusponzorování výroby.
- Za věcný obsah článků odpovídají autoři.

Přijďte si rozhábat tělo své i svých dětí do Sokola na Hanspaulce.

- **Sportovní oddíl:** Florbal (žáci)
- **Oddíly sokolské všestrannosti:** Rodiče a děti – Předškolní děti – Žákyně – Žáci – Muži – Cvičení pro zdraví (ženy) – Zdravotní cvičení pro kardiaky a další zájemce – Aerobic (dorostenky a ženy) – Rekreační volejbal (ženy, muži) – Kondiční kultura (muži, ženy, dorost) – Nohejbal (muži) – Věrná garda (muži, ženy).
- Sportovním skupinám nabízíme volné kapacity v tělocvičně.
- **Rozvrh všech cvičení je na vývěskách Sokola**

KANCELÁŘ SOKOLOVNY má pro Vás informace o činnosti Sokola, vyřizuje přihlášky nových členů, uvítá Vaše náměty i příspěvky pro časopis.

Každé pondělí od 17 do 18 hodin.

- Tělocvičná jednota Sokol Praha-Hanspaulka, Na Hanspaulce 2, 160 00 Praha 6 – Tel.: 233 333 820
Číslo účtu TJ Sokol 162 860 329 / 0800, variabilní symbol 050101
Česká spořitelna, pobočka Praha 6, Vítězné nám.
E-mail: hanspaulka-sokol@seznam.cz
Internet: <http://hanspaulka-sokol.cz>
- Základní škola Hanspaulka, Sušická 29/1000, 160 00, Praha 6
Tel./fax: 233 335 400, tel.: 224 310 365, 224 311 994
E-mail: zshanspaulka@zshanspaulka.cz
Internet: www.zshanspaulka.cz

ZÁKLADNÍ ŠKOLA
HANSPAULKA

DĚKUJEME PŘÁTELŮM, kteří dobrovolnými příspěvky podporují vydávání časopisu. Děkujeme spolupracovníkům, kteří bez nároku na honorář píší články, obstarávají sazbu, grafickou úpravu, korektury, tisk a distribuci.

Uzávěrka 29.11. 2012. Uzávěrka příštího čísla 20.4. 2013.

Časopis je vydáván s finanční podporou Městské části Praha 6.

